

Zomergerstrassen

EH 0110, KW 0109

Door: ing. H.W.G. Floot (SPNA), ing. A.Venhuizen (ACM)

Inleiding

Voor het behalen van een goede opbrengst is de rassenkeuze van groot belang. Wat is het doel van de teelt en welke ziekten treden er op mijn bedrijf vaak op? Wil men brouwgerst telen dan moet men een ras kiezen dat brouwkwaliteit bezit. Er zijn verschillende aspecten van een gewas die belangrijk zijn, bijvoorbeeld resistentie tegen bepaalde ziekten, vroegheid of stevigheid. Door de rassen onderling te vergelijken op een proefveld komen deze verschillen naar voren. De omstandigheden en vooral het weer zijn van grote invloed. Nu het gebruikswaarde onderzoek van (nieuwe) rassen niet meer uitgevoerd wordt op de ROC's, is er op de proefboerderijen Ebelsheerd en Kollumerwaard in opdracht van ACM een rassenvergelijking uitgevoerd met een aantal rassenlijstrassen, buitenlandse rassen en nieuwe rassen, die mogelijk geschikt zijn als brouwgerst. Dit om inzicht te krijgen in de gebruikswaarde van zomergerstrassen gericht op de brouwgerstteelt onder de Noordelijke omstandigheden.

Algemene proefveldgegevens

EH 0110 KW 0109		
voorvrucht	spinaziezaad	suikerbieten
zaaidatum	2 april 2001	28 maart 2001
grondanalyse	pH-KCl 7.5; CaCO ₃ 1.5; org.st 4.4; lut.49%; Pw 51; K-get 31; K-HCl 38	pH-KCl 7.4; CaCO ₃ 8.4; org.st 3.5; lut 25; Pw 37; K-get 27; K-HCl 27
N-min (0-60)	69 kg/ha	25 kg/ha
N-bemesting	29 mei 20 kg/ha N	5 april 80 kg/ha N + 43 P ₂ O ₅
onkruidbestr.	9 mei 1,5 l/ha verigal+ 15 Ally	21 mei 15 g Ally +0,5 l/ha Starane + 1 l/ha Verigal
ziektebestr.	20 juni 1 l/ha Allegro	31 mei 1 l/ha OpusTeam
oogstdatum	26 augustus	23 augustus

Aanleg en uitvoering

Op Ebelsheerd is gezaaid op 2 april uitgaande van 250 zaden per m².

Het ras Barke is met twee zaaizaadhoeveelheden gezaaid 250 zaden = 130 kg/ha en Barke + 350 zaden = 169 kg/ha. De stand op 16 mei was goed en regelmatig.

Op drie van de vier herhalingen is een ziektebestrijding uitgevoerd.

Bij het in de aar komen op 21 juni waren Prestige en Reggae het vlotst, gevolgd door resp. Saloon, Aspen, Astoria en Extract.

Er is legering opgetreden. Het stevigst waren de rassen Saloon, Reggae en Ceb.9982 het minst stevig waren Riviera en Barke. De lengte varieerde van 63 tot 71 cm.

Op Kollumerwaard is 28 maart gezaaid, uitgaande van 225 zaden/m².

Het ras Barke is met twee zaaizaadhoeveelheden gezaaid 225 zaden = 126 kg/ha en Barke + 300 zaden = 164 kg/ha. De opkomst rond 24 april was goed en regelmatig. De rassen Barke, Ceb.9982, Jersey en Prestige waren het vroegst.

Op 30 mei is 1,5 l/ha Human 15 tegen beginnend mangaangebrek gespoten. Op drie van de vier herhalingen is een ziektebestrijding uitgevoerd.

Vroegheid van in de aar komen op 19 juni waren respectievelijk Prestige, Reggae, Aspen,

Riviera, Saloon, Jersey, Astoria, Ceb.9982, Extract, Barke.

Op 30 mei is tegen bladvlekken gespoten met Opus Team. De proeven konden onder goede omstandigheden geoogst worden.

De kwaliteitsbepalingen zijn door ACM verricht.

Resultaten

In tabel 1 vindt u de opbrengsten in kg/ha en relatieve cijfers en kwaliteitsgegevens van de Ebelsheerd en in tabel 2 van de Kollumerwaard.

Tabel 1: Zaadopbrengsten in kg/ha en in relatieve getallen met percentage volgerst en eiwit en het dkg. **Ebelsheerd**

ras	kg/ha	rel.	volgerst	doorval	eiwit	dkg	aren/m2
met ziektebestrijding							
Aspen	7446	97	92.7	2.6	11.2	44.7	620
Astoria	8479	110	91.6	2.7	10.3	44.7	680
Barke	7365	96	90.5	3.1	11.3	45.3	587
Barke +	7656	99	90.9	2.7	11.1	45.0	667
Ceb.9982	7262	94	96.3	1.7	10.8	48.2	620
Extract	7865	102	93.7	2.0	10.9	46.3	617
Jersey	7472	97	96.6	1.0	11.1	43.5	667
Prestige	7626	99	94.6	1.8	11.1	48.7	613
Reggae	7615	99	92.9	1.6	10.7	45.0	790
Riviera	8344	108	95.8	1.3	10.8	48.3	613
Saloon	7812	101	94.5	1.5	10.7	48.0	660
geen ziektebestrijding							
Aspen	6707	87	93.7	1.6	10.5	46.0	
Astoria	7358	95	91.7	2.1	9.5	43.0	
Barke	6716	87	92.6	2.0	11.1	45.5	
Barke +	7313	95	90.4	2.9	10.6	44.9	
Ceb.9982	6491	84	97.3	1.0	10.4	47.0	
Extract	6424	83	93.1	2.1	10.2	46.0	
Jersey	6877	89	93.2	2.0	10.8	44.5	
Prestige	6644	86	95.6	1.5	10.5	50.5	
Reggae	6554	85	93.5	1.6	10.4	42.5	
Riviera	7766	101	95.7	1.6	10.3	45.5	
Saloon	6865	89	93.8	1.3	10.2	45.5	
lsd	412	-	4.0	1.4	0.6	2.4	136

- proefgemiddelde behandeld 100%= 7722 kg/ha

Tabel 2: Zaadopbrengsten in kg/ha en relatieve getallen met dkg, volgerst%, eiwit%, dkg en aantal aren/m². **Kollumerwaard.**

ras	kg/ha	rel.	volgerst	doorval	eiwit	dkg	aren/m ²
met ziektebestrijding							
Aspen	9040	97	93.3	1.6	10.6	44.8	977
Astoria	9953	107	88.1	2.8	10.6	42.8	997
Barke	8941	96	93.3	1.8	11.1	45.2	1043
Barke +	8906	96	94.1	1.7	10.6	45.2	1110
Ceb.9982	9266	100	95.9	1.5	10.7	45.2	1133
Extract	8974	96	94.7	1.5	10.6	46.2	1010
Jersey	8893	96	94.6	1.6	10.8	44.8	950
Prestige	9446	101	96.2	1.2	10.4	49.5	867
Reggae	9341	100	85.1	3.2	10.7	42.8	1033
Riviera	9719	104	97.0	1.0	11.1	50.7	950
Saloon	9963	107	93.8	1.5	10.6	48.3	947
zonder ziektenbestrijding							
Aspen	8525	92	94.1	1.4	10.2	45.0	
Astoria	8496	91	95.0	1.2	9.3	44.5	
Barke	8544	92	94.4	1.7	10.4	45.5	
Barke +	8850	95	93.5	1.4	10.5	45.0	
Ceb.9982	8602	92	97.0	1.2	10.4	45.5	
Extract	8411	90	94.4	1.7	9.7	47.0	
Jersey	8180	88	95.4	1.4	10.5	45.5	
Prestige	9348	100	96.2	1.0	10.2	50.0	
Reggae	8286	89	87.8	2.4	9.8	42.5	
Riviera	9247	99	97.1	0.9	11.0	49.0	
Saloon	9188	99	93.2	1.4	10.4	48.0	
lsd	379	-	1.9	0.7	0.5	1.6	189

proefgemiddelde behandeld 100= 9313 kg/ha

Bespreking resultaten

Kg opbrengst

De gemiddelde opbrengst lag op de Kollumerwaard hoger dan op de Ebelsheerd.

Op de Kollumerwaard bleven de rassen Jersey, Barke en Extract wat achter in opbrengst bij de andere rassen. Op de Ebelsheerd gold dit voor Ceb.9982, Barke en Extract.

De hogere zaaizaadhoeveelheid bij het ras Barke (Barke+) heeft alleen op de Ebelsheerd een hogere opbrengst gegeven.

Bij de rassen waar geen ziektebestrijding is uitgevoerd, waren de opbrengsten op de Kollumerwaard en Ebelsheerd resp 6,6% (1-16) en 11% (4-19) lager dan wel bestrijding.

Percentage volgerst

Volgerstgehalte is het percentage korrels groter dan 2.5 mm. Gemiddeld was het volgerstpercentage op Kollumerwaard 93%. Het volgerstpercentage op Ebelsheerd lag

gemiddeld op 94%. Tussen de rassen kwamen significante verschillen voor.

Doorval

Zonder ziektebestrijding is het % doorval iets hoger. Er kwamen significante verschillen voor.

Ruw eiwit

Het eiwitgehalte was op Kollumerwaard gemiddeld 10,7%. Dit is binnen het norm traject van 9-11%. Op Ebelsheerd was het gemiddelde gehalte 10,9%. De hogere zaaizaadhoeveelheid bij Barke+ heeft op beide lokaties een iets lager eiwit gehalte gegeven.

Duizendkorrelgewicht

Prestige, Saloon en Riviera hebben zowel op de Kollumerwaard als op de Ebelsheerd een betrouwbaar hoger dkg dan de andere rassen.

In tabel 3 worden de raseigenschappen en meerjarige opbrengst van de rassenlijstrassen en meerjaren in onderzoek zijnde rassen vermeld. Opbrengsten met en zonder ziektebestrijding.

Overzicht eigenschappen (gem. 1998 t/m 2001) en zaadopbrengsten (gem. 1996 t/m 2001) van zomergerstrassen

	rubricering RL 2002		resistentie tegen							opbrengst klei (rel.)		opbrengst zand/dal (rel.)		
	brouwergerst	voegergerst	lengte stro ²⁾	stevigheid	vroegeheid aar	vroegeheid	meeldauw	netvlekkenziekte	bladvlekkenziekte	brouwkwaliteit ³⁾	met ziektebestr.	zonder ziektebestr.	met ziektebestr.	zonder ziektebestr.
brouwergerstrassen														
Barke	A		7 ⁵	6 ⁵	6	6	8 ⁵	6 ⁵	6 ⁵	8	99	100	98	102
Luzon	B		7 ⁵	6 ⁵	6	5 ⁵	8 ⁵	6 ⁵	6 ⁵	8	96	95	98	97
Extract	N		6 ⁵	7 ⁵	6	6	8	6 ⁵	7	8	102	101	99	100
Aspen	N		6 ⁵	7	7 ⁵	6 ⁵	9	7	7	8	102	102	100	101
Hanka	A	B	8	7 ⁵	5 ⁵	5	6	7 ⁵	6 ⁵	7	101	104	101	102
Reggae	A		6	8 ⁵	7	6 ⁵	8 ⁵	5 ⁵	6	7	99	98	100	95
Madonna	B	A	8	7	6	6	7	7	6 ⁵	7	102	103	104	103
Saloon ¹⁾	N		4 ⁵	8 ⁵	6 ⁵	6	8 ⁵	7	6 ⁵	7	104	105	104	104
Prestige ¹⁾	N		6 ⁵	7 ⁵	8	7	9	6	6 ⁵	7	102	105	102	107
voegergerstrassen														
Slalom		B	7	8	8	6	8 ⁵	7	7		99	99	100	100
2 jaar onderzocht														
LWZ 98-3570			6 ⁵	8	5 ⁵	5	6 ⁵	7 ⁵	5 ⁵		100	103	104	104
Cellar (NFC 497-16)			6	6 ⁵	7 ⁵	7	9	6 ⁵	6 ⁵		105	103	104	111
Brise (NFC 497-33)			6 ⁵	7 ⁵	6 ⁵	6	9	7	6		104	106	104	113
CEB 9982			5 ⁵	7	6	5 ⁵	7	6	7		101	101	101	104
Landora (SEMU 12351)			8	4	6	6	8 ⁵	7	6 ⁵		97	100	105	114
Wikingett (SW 1562)			7	6	7	6 ⁵	9	6 ⁵	6 ⁵		100	99	103	100
100 = ... kg/are											79,9	75,3	74,8	64,4

1) nieuw in Rassenlijst 2002

2) hoe hoger het cijfer hoe langer het ras

3) 8: goed bruikbaar als brouwergerst; 7: bruikbaar als brouwergerst

Bron: Rassenlijst en persbericht 201 van de Commissie voor de Samenstelling van de Rassenlijst

In dit rassenbulletin worden de eigenschappen en zaadopbrengsten weergegeven van zomergerstrassen. In 2001 is het onderzoek uitgevoerd op zes locaties in Nederland, waarvan drie op kleigrond en drie op zand- en dalgrond. Op alle locaties is zowel een proef zonder ziektebestrijding als een proef met ziektebestrijding uitgevoerd. Voor de zaadopbrengst wordt in dit rassenbulletin voor de gebieden kleigrond, resp. zand- en dalgrond het gemiddelde van de jaren 1996 t/m 2001 vermeld. De resultaten van zowel de proefvelden met ziektebestrijding als proefvelden zonder ziektebestrijding zijn weergegeven. Voor de eigenschappen wordt het gemiddelde van de jaren 1998 t/m 2001 weergegeven. Tenzij anders vermeld betekenen hoge cijfers een gunstige waardering van de betrokken eigenschap. De in de tabel vermelde aanbevelingen van rassen zijn conform de Aanbevelende Rassenlijst voor Landbouwgewassen 2002.